

PACHTCONTRACT DONCKERWINNING
27 NOVEMBER 1665

Donck (libris)
1665

Op Zeden den seuentwintichsten daes
van november des iaerb seftien hondert
vijfen seftes in de presentie van mij ge-
booren Commissaris onderscreuen ende
der geloofbare getuygen ondergenoemt
is lichamelych versenen sijne Hoogheerden,
mijn heer Heer michael Vandermissen,
prelaet des munster, ende seere der stad
st. Truiden, Alem, Senij, Helteren,
borlo, buuringen, vebbecom, salmael etc
den welken by voorgaenden offtant van
aen raer getuiste, als noch toequame uende
vreeskinderen van bylen glib moorb,
gedaen door de momboirb der selue hinderen,
volgens acte daer van gepasseert op den
twintichsten deser maent voor Egidius
bormanb, als notaris, ende seker getuygen
seest uytgegeuen sgelijck sij is uytgeuende
mits desen jaenden eersamen vcauter
vanden herchboff, present ende aennemende
een huys, boffe vbinninge, ende moessboff
gelegen

ARCHIVES DE L'ÉTAT
à HASSELT

Donck 1665 (St Trond)

#

Op heden den sevenentwintichsten dach van november, des iaers sestien hondert vijffensestich, in de presentie van mij geswooren commissaris onderscreven ende der geloofbare getuijgen ondergenoempt is lichamelijck verscenen syne hooghweerden mijnheer, Heer michael Vandersmissen, prelaet des munsters, en de heere der stad St Truyden, Alem, Senij, Helcteren, borlo, buizingen, webbekom, halmael etc. denwelcken bij voorgaenden afstant van een iaer getauste, als noch toequame aen de weeskinderen van wijlen gilis moors gedaen door de momboirs der selve kinderen volgens acte daarvan gepasseert op den twintichsten deser maendt voor Egidius Bormans als notaris en seker getuygen, heeft uytgegeven, gelijk hij is uytgevende midts desen, aen den eersamen wauter vanden kerkhoff, present ende aennemende een huys, hoff winninge ende moeshoff gelegen binnen donck, met de naervolgende landen weijwassen ende broucken, den heere begevere ende sijn voorscreven munster toebehoorende soo deselve van stuccke te stuccke hier onder uytgedrukt worden, ende met St truysche maete gemeten sijn geweest door meester Tilman Vandenhove gesworen landt meter op den twintichsten ende eenentwintichsten deser maendt te weten de stucken sub numeris primo tot decimum quintum incluys, ende de resterende sesse parceelen sub numeris decimo sexto, decimo septimo, decimo octavo, ende decimo nono, te meten soo haest de selve sullen ontdeckt sijn van het water¹.

Landen²

In den eersten het wijngaert veldt / gelegen achter de voorscreven winninge onder donck, ende aldaer thiendende, groot vier bonderen, seven roijen, vijff cort, regt die stege gaende naer de kercke van donck tegen herck ter i hr godefridus wendelinus³ tegen haelen ter ij sheeren straete gaende van herck naer haelen tegen Rummen ter iij ende d' abdije van St Truyden met de motte hier naervolgende tegen Linckhaut ter iij seyden.

Ten tweeden, den krikeldriesch voor die winninge gelegen ende thiendende soo voor, groot vier bonderen, derthien roeden / en sesse cort, regt d abdije voorscreven met het stuck hier naervolgende, mr Paulus Vaes van St Truiden / ende derffg marten mijnen samen tegen herck ter i sheeren straete gaende van herck naar haelen tegen Rummen ter ij de stege naer de kercke van donck tegen haelen ter iij ende d abdije voorscreven met een wijwasse genaempt thollandt naer bescreven tegen linckhaut ter iij sijden.

¹ Op 27 november 1665 is in persoon verschenen voor beëdigd commissaris Pitteurs in aanwezigheid van getuigen, Michael Vandersmissen abt van de abdij van Sint-Truiden en heer van de stad Sint-Truiden, (Alem), Ciney, Helchteren, Borlo, Buizingen, Webbekom, Halmaal, enz... Hij heeft, nadat de voogden van de weeskinderen van de vorige pachter Gilis Moors bij acte afstand gedaan hebben van een jaar pacht (acte van 20 november voor notaris ...) in pacht gegeven aan Wouter Vandekerkhof (aanwezig) huis, hof, winning en moeshof gelegen te Donk met de hiernavolgende (akker)landen, weiden en broek(landen, eigendom van de abdij van Sint-Truiden. Deze gronden worden hieronder opgesomd en ze zijn opgemeten in Sint-truidense maten door beëdigd landmeter Tilman Vandenhove op 20 en 21 november. De nummers 26 tot 29 zullen opgemeten worden wanneer ze niet meer onder water staan. (Opm: Ik tel maar 21 stukken!?)

² akkerlanden of velden

Hier volgen alle velden met:

- ligging

- aan wie de tienden verschuldigd zijn: hier onder de tiende van Donk = dus de abdij van Sint-Truiden

- grootte (bunders, roeden en corten)

- aanpalende stukken (ter i = aan de eerste zijde, ter ij = aan de tweede zijde, ...)

Heel interessant met de plaatsnamen: een wijngaardveld, lazarij = soort melaatsenhuisje, een motte = een toren omringd met water waar men in onveilige tijden kon verschansen, soms groeide zo'n motte uit tot een burcht (vb. in Wijer). Den natten aars (daar kan ik mij wel iets bij voorstellen!)

Ook de personen die genoemd worden: Paulus Vaes is een broer van Servaes Vaes, de abt van Averbode. Hij bezat dus grond die grensde aan het pachtgoed van Sint-Truiden.

³ Het is mogelijk dat het hier gaat om "de" Godefridus Wendelen: hij overleed in 1667 en het pachtcontract is van 1665.

Ten derden twintich roeden / thien cort / landts neffens den voorscreven kriegeldriesch / gelegen ende thiendende soo voor / regt die abdije voor screven met het naestvolgende stuck tegen hercke ter i sheeren straete gaende van herck naer haelen tegen Rummen ter ij de voorscreven abdije met den voorscreven kriegeldriesch tegen haelen ter iij ende mr paulus Vaes van St Truyden tegen Linckhaut ter iij seyden.

Ten vierden, seventhien roeden / thien cort landts oock daer aengelegen / ende thiendende / soo voor, regt die Royerstege tegen kerke ter i sheeren straete gaende van herck naer haelen tegen Rummen ter i dabdije voorscreven met het naest voorgaende stuck landts ter ij, mr paulus Vaes ende derffg marten mijnen tsamen tegen haelen ter iij Jsack Roelants tegen Linckhaut ter iij seyden.

Ten vijfden, vijff roeden ende thien cort / gelegen soo voor, int groot veldt, ende aldaer thiendende / regt. de Rta frans Vandenput, haldende pieter poelmans tegen herck ter i die gemeijne heijde tegen Rummen ter ij mr paulus vaes tegen haelen ter iij ende sheeren straete gaende van herck naar haelen tegen Linckhaut ter iij seyden.

#

Ten sesden vierentwintich Roeden, oock int selve veldt gelegen ende aldaer thiendende regt derffg marten vanderengelen tegen herck ter i de selve erffg. dabdije voorscreven met een half sille naer volgende, Sint Annen Landt van Diest, tsamen tegen Rummen ter ij derffg: margariet windelen ende derffg: Cornelis Jans tsamen tegen haelen ter iij ende sheeren straete gaende van herck naer haelen tegen Linckhaut ter iij seyden.

Ten sevensten, drij Roeden thien kort, daer neffens gelegen, ende thiendende soo voor, regt derffg. marten Vanderengelen tegen herck ter i de gemijne heijde tegen Rummen ter ij, Sint Annen landt voorscreven tegen haelen ter iij ende de voorscreven abdije met die voorscreven drij sillen tegen linckhaut ter iij seyden.

Ten achtsten, twee entwintich Roeden thien kort voortijts geheeten het hencken veldt, tegenwoordich de Smaectesse, gelegen ende thiendende soo voor / regt derffg antoine Janssens tegen herck ter i pieter poelmans ende cornelis Janssens tegen Rummen ter ij nicolaes hollanders ende margariet Alen tegen haelen ter iij ende sheeren straete gaende van herck naar haelen ter plaetse daer een Lasareij gestaan heeft, ende pieter poelmans tsamen tegen Linckhaut ter iij seyden.

Ten negensten, veerthien Roeden, seshien cort geheeten, tVranckrijck, gelegen onder donck, ende aldaer thiendende aent capittel van Sint Lambrechts / regt een groen weegsken tegen herck ter i die kustereije van donck tegen Rummen ter ij die gemeijne heijde van donck tegen haelen ter iij ende Aert Lemmens, ende die voorschreven kustereije tegen Linckhaut ter iij seyden.

Ten thierenden, de Abdtsdriesch, groot zes bonderen / twee Roeden, onder donck gelegen ende aldaer thiendende / regt die gemeijne heijde van donck tegen herck ter i Joncker Cannaerts ende derffg. Aert Vreven tegen Rummen ter ij den voorscreven Joncker Cannaerts met twee partielen / den heyligen geest oft tgasthuijs van herck, haudende mattewis bampts, tegen haelen ter iij ende die voorscreven gemeijne heijde / genaempt tVaren heydeken tegen Linckhaut ter iij seyden.

Ten elfften, eenentwintich Roeden / ses cort, genaemt tswart landt, te curpt onder donck gelegen ende aldaer thiendende, regt die gemeyne heyde tegen herck ter i den heer doctoor Hugo van Tienen tegen Rummen ter ij derffg: marten Vanderengelen ende willem vanderbiessemen tegen haelen, oft ertsenrijck ter iij ende dwinterbecksken vlietende van die voorscreven heyde naer die gete tegen Linckhaut te iij seyden.

Ten twelfften, seshien roeden / thien cort landts te curpt onder donck gelegen int steijl veldt, ende aldaer thiendende regt herman vandenbosch tegen herck ter i het gasthuijs van herck tegen St Truyden ter ij machiel poelmans tegen curpt ter iij en den voorscreven herman vandenbosch ende aert vanderbiessemen met een boschken geheeten den vorst tegen linckhaut ter iij seyden.

Ten derthiensten, vijf Roeden, drij cort landts oock te curpt onder donck gelegen int hagendoorne veldt, ende aldaer thiendende, regt Christiaen Creijbex tegen herck ter i Christien kranen tegen St Truyden ter ij den selven Christiaen tegen curpt ter iij ende tegen linckhaut ter iij seyden.

Ten veerthiensten, seshien Roeden, thien cort landts te curpt onder donck int pietersveldt gelegen, ende aldaer thiendende: regt derffg. machiel kerkhoffs tegen herck ter i pieter stiers ende jan beecken tegen St Truyden ter ij, de winters beke tegen curpt ter iij ende sheeren straete tegen linckhaut ter iij seyden.

weijwassen oft broucken

Ten vijfthiensten, een bonder, achthien Roeden thien cort, onder donck opt Landtweykerbrouckwech gelegen ende aldaer thiendende regt wijlen gilis moors naar herck ter i derffg: Jan gaethoffs tegen haelen ter ij de gete tegen Diest ter iij ende dabdije van St Truyden met de naervolgende parcielen tegen Linckhaut ter iij seyden.

Ten seshiensten

Gelegen ende thiendende soo voor / regt Sinte Nicolaes autae van donck tegen herck ter i dabeije van St Truyden met de voorscreven achtendertich Roeden landts in twee stucken ende gilis moors ter ij de gete tegen Diest ter iij ende de pastorije van Donck, ende den autae van Sinte Catlijnen aldaer tsamen tegen linckhaut ter iij seyden.

Ten seventhiensten

Gelegen ende thiendende soo voor / regt: het paus collegie van Loven ende dabdije van St Truyden met tnaervolgende parciel tegen herck ter i de begijnen van Diest, ende marten alen tegen haelen ter ij pieter poelmans ende derffg marten mijnen tsamen tegen Diest ter iij ende pieter ende herman poelmans tegen linckhaut ter iij seyden.

Ten achthiensten

Voortijts gewest synde drij stucken, nu in sijne grachten in een stuck liggende in t selve landtweyker-brouck, ende soo voor thiendenden regt, den landtweyker deyck tegen herck ter i de straete gaende van Haelen naer de vroente tegen Rummen ter ij tpaus collegie van Loven tegen Linckhaut ter iij ende de voorscreven abdije met het naestvoorgaende parciel ende de begijnen van Diest tsamen tegen Haelen ter iij seyden.

Ten negenthiensten

genaemt den natten aers op dese syde van den landtwijker-deyck gelegen ende thiendende soo voor regt die gemeyne vroente tegen Herck ter i de straete gaende van Haelen naer de vroente tegen Rummen ter ij den landtweyker deijck gracht tegen Haelen ter iij ende de voorscreven gemijne vroente tegen linckhaut ter iij seyden.

Ten twintichsten

die motte groot⁴

gelegen achter de voorscreven winninge regt dabdye van St Truyden met den deijck gaende naer die kercke van donck tegen Herck ter i de voorscreven abdije met het eerste stuck landts genaempt

⁴ niet gemeten of niet opgegeven

den wyngaert tegen Rummen ter ij / de straete gaende van Haelen naer de vroente tegen Haelen ter iij ende de voorscreven vroente tegen linckhaut ter iij seyden.

Ten eenentwintichsten

Het hollandt groot⁵

op dander syde van den voorscreven kercken deijck gelegen regt Jsack Roelants tegen Herck ter i de voorscreven abdije met de voorscreven veldt genaempt den crikeldriesch tegen Rummen ter ij den voorscreven kercken deijcke tegen Haelen ter iij ende de vroente van donck tegen Linckhaut ter iij seyden.

Midtgaeders de twee deelen van de groote ende kleyne thiende onder het distrikt van donck gelegen oock aen den Heere begevere ende syn munster toebehoerende met alle de emolumenten, profijten, ende gerechticheden der selve, soo die in voortijden onder haere palen, ende limiten gecolligeert en de geheft is geweest, ende dat in een getauste van ses iaeren, dien dander een siaerlijck achtervolgende, waervan de eerste beginnen sal in martio naestcomende ende het leste eynden in martio seshien hondert twee entseventich, midts dat den aennemer voor de voorscreven winninge, bloken, landen ende weijwassen iaerlijcks betalen sal aen den Heere begevere, de somme van hondert ende vijftich guldens brabant, ende voor de voorscreven thiende vijftwintich mudden korens, goet leverbaer graen met vlogel ende wanne wel berijdt, op den kost ende last des aennemers alhier te leveren binnen St Truyden int d abdije op den granier oft daer het aen den Heere begevere sal believen, daerenboven dertich pont was, iaerlijcks te betaelen met dertich guldens brabant, los en de liber van alle princen landts ende dorpstaxen, oock van alle voordere schattingen, settingen, ende van alle andere ordinaerichste ende extraordinaerichste lasten, soo danich die mochten sijn, ende van wie de selve mochten opgesteld worden, van welcken pachte den iaerlijcscen valdach sal wesen te Sint Andries⁶ misse ende de betaelinghe der selve alsdan moeten gescieden, oft ten lanxsten tonser Lieve Vrouwe Lichtmisse al voltaelt wesen, ende alsoo van iaere te iaere, ter expiratie van den voorscreven termeijn onder de naervolgende conditiën ende voorwaerden.

In den eersten dat den aennemer loffelyck sal onderhouden⁷ van daken, ende wanden de voorscreven huijsinge ende winninge, soo het gene met stroije gedeckt, ende met leem gepleckt is, als de schalie daken / ende gelaese vensters der selve, op sijnen kost ende laste, ende soo wanneer aldaer moeste gescieden eenigen nootsakelijken nieuwen bauwe, oft merckelijke reparatien, sal den aennemer gehauden sijn het veerste naer te halen met sijnen wagen ende peerden sonder weder seggen.

Den aennemer sal gehauden syn de voorscreven thiende te onderhouden⁸, ende te heffen in haere aude palen, limiten ende gerechticheden sonder daer aen iet te laten afnemen tot derogatie des rechts van den Heere begevere oft syn voorscreven munster, hem in tijts aendienende tgene aen de selve thiende oft haere palen mocht geattenteert worden, om sich met recht te remedieren, ende sijne gerechticheden te bescermen.

⁵ opnieuw niet opgegeven

⁶ Grote tiende = opbrengst van graangewassen

Kleine tiende = opbrengst van pluimvee, konijnen ...

Pacht van zes jaar (is normaal) - begin- en einddatum wordt gegeven - 150 gulden brabant per jaar - tiende = 25 mudden koren (gedorst), te leveren in de graanschuur van de abdijs - 30 pond was te betalen in 30 gulden brabant - zonder enige belasting van prins, land of dorp, noch speciale taxen - te betalen op 30 november (= Sint Andries) en zeker voldaan moeten zijn op Maria Lichtmis (2 februari)

⁷ Onderhouden van de gebouwen moet gebeuren door de pachter - en hij moet ook de materialen zelf bijhalen (zonder vergoeding)

⁸ Pachter moet er ook voor zorgen dat de tienden betaald worden en dat het grondgebied waarop de tienden van toepassing zijn niet kleiner gemaakt worden (= de oude palen en grenzen onderhouden)

Den aennemer sal alle cheijnsen⁹, op de voorscreven winninge oft gronden uytgaende op synen kost, last, ende perykel iaerlijcks betaelen, ende aen den Heere begevere overleveren binnen siaers pertinente specificatie der selve met uytdruckinge van de panden ende gronden, daer dese cheynsen syn op uytgaende.

Den aennemer sal gehauden sijn de voorscreven landen loffelijk te mesten¹⁰, mergelen, laboreren ende bouwen als goede regenoeten naer plugers prijse, oock de selve landen ende weywassen te conserveren in hunne aude palen ende limiten sonder door de selve toe te laten eenige onbehoerlycke servituten oft passagien, de straeten, grachten en de holen der selve op synen kost ende last op te werpen, vegen ende onderhouden soo het behoert.

Den aennemer en sal desen landen wywassen, oft thienden, niet mogen aen iemant anders uytgeven¹¹, overlaten oft met een ander vermangelen in deel oft geheel sonder expressen consent van den Heere begevere op pene van daetelyck te vervallen van deze getauste.

Den aennemer sal in het expireren van desen getauste soo vele landen besaeyt¹² laten met hart goet, alsser half meert naestcomende bevonden sullen worden besaeyt te syn met dusdanich hart goet, oock de garste landen met de breeke wel ende loffelijk gemest ende geackert laten, met hunne voren naer den aert winnens prijse, tot profijt van den Heere begevere om alsoo de selve los en de vrij te mogen aenstaen, sonder pretentie van eenige veggie, melioratie oft andersins, des sal alleenlijck volgen aen den aennemer de helft der winter vruchten voor syn acker ende ploech kosten.

Den aennemer en sal oock in het uytgaen van dese getauste hem niet mogen behulpen met eenige stille huere¹³ oft continuatie in desen; ten sij hij becoeme van den Heere begevere eenen nieuwen schriftelijcken getauste.

Den aennemer en sal oock int afgaen oft uytgaen van dese getauste niet mogen vouren oft doen vouren uyt de voorscreven winninge eenich stroye oft mest¹⁴ comende van de voorscreven landen oft thienden maer sal alle het selve daer innelaten, tot profijt ende voordeel van den Heere begevere.

Den aennemer sal oock alle iaeren tsomers vouden in de wijwassen, ende swinters op den stal met sijne peerden een hinxt veulen¹⁵ tot profijt des Heere begevers als hem van wegen des selve heere begevers sal gestelt worden.

Den aennemer sal mogen hauwen en de slenen, eens gedurende desen getauste, alle de boemen ende haut staende op de grachten van de voorscreven landen ende wywassen, soo verre als het hastel is gaende, en de niet voorders, te weten alle iaer een deel van het gesejde haut.¹⁶

Indien binnen desen getauste gebeurde tgene godt gelieve te verhouden: miswas, hagelslach, windtslach, oft gemijn heyrvaert¹⁷, soo dat den aennemer in de voorscreven thiende ende landen

⁹ De pachter moet alle cijnzen die rusten op de gronden die hij pacht zelf betalen. En hij moet aan de abdy jaarlijks een bewijs geven dat hij betaald heeft en voor welke gronden.

¹⁰ De pachter moet de akkers goed bemesten, kalken, bewerken en bezaaien of beplanten. Hij moet zorgen dat de grenzen van de weiden intact blijven en niet zomaar doorgang verlenen aan anderen over deze weiden. Hij moet de straten, grachten en holen (?) onderhouden.

¹¹ De pachter mag geen enkel stuk aan iemand anders geven of wisselen zonder toestemming van de heer: anders verliest hij onmiddellijk zijn pacht.

¹² De pachter moet wanneer de pacht afloopt zoveel velden bezaaid hebben met hard graan als er bij het begin van de pacht gezaaid waren. De andere velden (voor de gerst) moeten eerst goed bemest zijn (met de breeke = het mest moet uitgestrooid zijn) en in mooie rechte voren geploegd zijn zonder dat hij daar extra voor beloond wordt. De pachter krijgt wel de helft van de winteropbrengst.

¹³ Stille hure (= 'stiekem' blijven nadat de pacht is verlopen) is niet toegestaan

¹⁴ De pachter mag na afloop van de pacht geen stro of mest meenemen.

¹⁵ De pachter moet voor de abdy een hengstveulen stallen (in de zomer op de wei, in de winter in de paardenstal)

¹⁶ De pachter mag het hout op de grachten en de weiden gebruiken (kappen en slenen), maar alleen het dunne hout (een hastel is een kapmes, dus wat hij daarmee kan kappen) en niet alles in één jaar, maar verspreid over zijn pachtperiode.

merckelijke schade daer door hadde comen te lijden, sal hij binnen den derden dage daernaer deselve kondigen aen den Heere begever, om dusdanige gepretendeerde schade gevisiteert te worden, anders en sal hem geen cortsel oft gratie gescieden, welcke nochtans hem gedaen sal worden door den Heer begevere naer dusdanige condinge ende visitatie al advenant dat dese schade sal geweest hebben volgens het seggen van goede mannen door den heere begever daertoe te kiezen.

Indien den aennemer voor het uytgaen van desen getauste quaeme afleyvich te worden¹⁸, waer van godt hem wille bewaeren: soo sullen sijn weduwe, kinderen, oft erfgenamen gehauden sijn te stellen, goede borge voor de betalinge van de iaerlijckschen pacht, ende volbrengen deser voorwaerden tot wel believen van den Heere begevere, al eer sijn hun dese voorscreven landen, wijwassen, oft thienden sullen mogen onderwinden, andersins sal door des aennemers afleijvichyt desen tauste geeijndicht sijn, ende de voorscreven winninge, landen, wywassen ende thienden vallen, ende staen in de vrij dispositie van den Heere begever, om aen iemant anders deselve te mogen ten pachte begeven, alsoo dat hij midts alleenelijck eens simpel opseggen sonder eenige verbintnisse oft formalityt van recht te gebruijken, sullen schuldich ende gehauden syn dese winninge, landen, wijwassen ende thienden te ruymen ende te verlaten.

Den aennemer sal oock in het uyt oft afgaen van desen getauste gehauden syn alle dese landen, ende wywassen weder te beweijsen ende te leveren aen den Heer begever¹⁹, oft naer hem last hebbende, met hunne aude, ende daerby over een comende nieuwe regenoeten, in de selve gelegenthijt, groothijt, ende maete, als sy aen hem met desen getauste overgegeven worden, op pene van aen hem ende sijne goederen te verhaelen alle gebreken van dien, met allen tgene, hetwelck duerende desen getauste saude comen afgeackert te sijn, oft in het afgaen minder daeraen bevonden te worden.

Indien geduerende desen getausten eenigen brandt overquame - waervan godt almachtich hem wille bewaeren - in de voorscreven huysinge, stallinge, schuere, oft aenhanck der selve winninge door quaede opsichte ende gebreke des aennemers oft eenige synder domestiken, sal de schaede daer door gesciedt staen tot laste des aennemers, om de selve op te richten, ende te vergelden naer taxatie des gerichte van donck, oft van goede mannen van weder sijden hier toe te kiezen.²⁰

Ten lesten sal den aennemer betaelen schrijfgeldt ende camer geldt naer den alden hercomen oock lossen eene copije van dese getauste.²¹

Alle welcke voorscreven voorwaerden ende conditien den aennemer heeft geloeft vroemelyck ende loffelyck te onderhouden, ende in alles volcomelyck te achtervolgen op verbeurte van terstont bij gebreke vandien oft eene der selve vervallen te syn van dese getauste, alsoo dat den heere begevere oft naer hem last hebbende in al sulcken geval desen voorscreven winninge, landen, wywassen, ende thienden vrijlyck sal mogen aenslaen, met alle veggien, voren ende melioration, oock daervan disponeren naer syn wel believen, sonder te gebruijken eenige formalitijt oft middelen van rechte ende sonder dat den aennemer daertegen sal doen oft mogen doen doen eenich wederstandt het sijn binnen oft buijten recht, onder wat decksel / of met wat

¹⁷ Indien er misoogst, hagel of windschade is of schade door oorlog (heyrvraert = doortocht van leger) dan moet dit binnen drie dagen gemeld worden aan de abdij, anders kan er geen vermindering van de pacht gegeven worden. De heer zal de schade controleren en bepalen welke vergoeding de pachter krijgt.

¹⁸ Wanneer de pachter overlijdt tijdens de pachtperiode, dan zullen zijn weduwe en kinderen een borg moeten geven voor het betalen van de pacht. Indien ze dat niet kunnen moeten ze de winning verlaten en mag de heer onmiddellijk aan iemand anders de pacht geven.

¹⁹ De gronden moeten op het einde van het pachtcontract de zelfde maten hebben als bij het begin (er mogen dus geen stukken afgeakkerd zijn door de buur). Anders wordt de pachter beboet.

²⁰ Brand door slecht beheer of schuld van de pachter of zijn knechten: pachter moet alles herstellen na taxatie door de rechtbank van Donk of van goede mannen door bijde kanten gekozen.

²¹ De pachter betaalt het schrijfgeld en het kamergeld en voor een kopie van het pachtcontract

exceptie het saude konnen wesen, waerwan hij soo int besonder, als int geheel, heeft gerenuntieert ende is renuntierende midts desen.²²

Verbindende daertoe sijnen persoon en de goederen, roerende ende onroerende, ter wat plaetsen gelegen oft sorterende, ende van wat natuere de selve mochten wesen, sonder eenich onderschil daer van te maken, om aen sijnen persoon en de roerende goederen alle gebreken der voorscreven voorwaerden te mogen verhalen met gereede afpandinge, al oft den aennemer met alle solemnitijten van rechte voor den eerwerdiger Heer officiael van Luyck ende alle andere Richteren verwonnen ende verwesen waere, ende om op die onroerende goederen met een nacht daegement van volle vijfthien dagen te nemen het sasyn, ende met ander nacht daegement ten eersten dinghdaege daernaer te nemen die reele ende actuele possessie der selve goederen; den aennemer dien volgens consenterende in realisatie ende approbatie deser voor alle Heeren, Hoven ende Richteren heeft onwederroepelijck gemachticht meester martinum a speculo ende alle andere brengen oft toonderen deser, om t selve soo binnen sijns aennemers leven als naer sijne doodt te mogen effectueren, / begerende etc aliaequa ut in meliori et ampliori forma, super quibus etc aldus gedaen ende gepasseert binnen de stadt van St Truyden, in de abbatiale camere des Heere begevers, op dach, maendt, ende iaere als boven, daer aen bij ende present waeren de eersame Andries vanderbiesen ende Jan Vandencruys secretaris van Helcteren, als geloofbaere getuygen bij desen geroepen ende gebeden ende was het origineel bij den aennemer ende getuygen bij neffens mij commissaris onderteekent als volgt: walterus van de kerkhoff, Andries vanderbiesen als getuygen, Joannes vandencruys als getuygen (quod attestor

(handtekening van Pitteurs

Commisarius trudonen(sis)

Oorloven ende consenteren aen den voorscreven wauter vanden kerckhoff te mogen achter begeven voor den tijt van dese getauste de seshien roeden, thien cort, vijf roeden, drij cort, ende sestien Roeden, thien cort, onder curpt gelegen / in de voorscreven getauste begrepen: Actum ut supra was onteeckent Michael prelaet van St Truyden.

Quod testor

Pitteurs

Commissarius Trudon(ensis)

²² De pachter belooft dit alles te doen en indien hij zich toch niet aan het pachtcontract houdt mag de abdijs hem zonder enig rechtsmiddel van de winning doen gaan en het contract opzeggen zonder enige vergoeding.

achter begeuen voor den tijt van dese getaüfte /
de sestiën Raeden: Hiën Cort, Vyt Raeden,
drij Cort, ende sestiën Raeden: Hiën
Cort sonder Curpt gelegen, in de voorscreuen
getaüfte begrepen: Actum ut supra ebat
onteechent Michael prelaet van st
Lruyden: *quid respod*

Michael
Comissaris vriedon

Bronnen:

RAH "Kleine familiearchieven", toegang 1455, nr. 3984.

Bewerking:

Onnodig te vermelden dat de voetnoten NIET in het oorspronkelijk contract voorkwamen.
Transcriptie en voetnoten werden gemaakt door Hille Raskin & André Smeets.

AANVULLINGEN

1. Namen straten/grachten/stukken grond die in deze tekst voorkomen

A	Abtdsdriesch	M	de motte
C	crikeldriesch	N	natten aers
	Curpt	P	pietersveldt
E	ertsenrijck	R	Royerstege
G	gemeijne heijde	S	sheeren straete
	gete		Sint Annen Landt
	groen weegskan		hencken veldt of Smaecktesse
	groot veldt		stege naer de kercke
H	hagendoorne veldt		steijl veldt
	hencken veldt of Smaecktesse		tswart landt
	heyligen geest oft tgasthuijs	T	thollandt
	hollandt	V	t Varen heydeken
K	kercken deijck		den vorst
	kriekeldriesch		t Vranckrijck
	kustereije		vroente
L	landtweyker-brouck	W	wijngaert veldt
	Landtweykerbrouck-wech		dwinterbecksken
	landtweyker deyck		winters beke
	landtweyker deijck gracht		
	Lasareij		

2. Namen personen die in deze tekst voorkomen (op familienaam)

A	Alen margriet	R	Roelants Jsack
	alen marten	S	stiers pieter
B	bampts matterbis	V	Vaes Paulus
	beecken jan		vandenbosch herman
	begijnen van Diest		Vandencruys Jan secretaris van Helchteren
	Bormans Egidius		vandencruys Joannes
C	Cannaerts Joncker		Vandenhove Tilman
	Creÿbex Christiaen		van de kerkhoff vbalteris (Walteris)
G	gaethoffs Jan		vandenkerkhoff wauter
H	hollanders nicolaes		Vandenput frans
J	Jans Cornelis		vanderbiessemen aert
	Janssens antoine		vanderbiessemen vbillem (Willem)
K	kranen Christien		vanderbiesen Andries
	Kerkhoffs machiel		vanderengelen marten
L	Lemmens Aert		Vandersmissen michael
M	meester Martinum		van Tienen Hugo doctoer
	mijnen marten		vbendelinus godefridus*
	Moors gilis		Wendelinus Godefridus
P	paus collegie van Loven		vbindelen margariet*
	poelmans herman		Wendelen Margriet
	poelmans machiel		Vreven Aert
	poelmans pieter		

▲: 1704 – RAH - Kaart tienden Donk